

RECIT TRUEZUS

*Var ar Maleur horrubl erruet e Passach ar
Pors-Nevez, entre Riec ha Moëlan, arron-
dissamant Qemperle, canton Pont-Aven, ar
14 a vis Gouere.*

Var ton : *Christ bras ar Vur.*

JESUS, Salver adorabl, prosternet d'an daoulin,
Dirac ho treid beniguet, ô Majeste divin !
E teuan da implori diouzoc'h sclêrigen,
Da zespeigni va recit d'am breudeur c'hristenien.

Er bloa nao, pe mil eis cant ha c'hoas unan ouspen,
E chomen en bourg Moëlan, joaüs bras ha laouen ;
Mes hirio eur maleur bras erruet er vro-se,
Am laqa oll contristet dre ur güir garante !

Ur spont horrubl a laqa va c'halon da straqal,
Pa deu ar reflexion da ober din sonjal
Er maleur an euzussa a elfet da glêvet,
Pehini a so, siouas, a nevez erruet.

Ebars canton Pont-Aven, etre Riec a Moëlan,
E mâ passach Pors-Nevez, a so hir a ledan ;
Eno mâ lec'h ar maleur e zan da zisclêria ;
Selaouit oll, Bretonet ; deut ganen da vouela.

Ar bevarzec a Vouere voa pardon Sant Leyer,
E pelec'h en em rente ar boëbl a bep quartier,
Un nombr bras deus a Voëlan, ar joa en o c'halon
A zirede a vanden d'oferen ar pardon.

Rentet e tal ar passach, hac er vag antreet,
E saille ebars enni ha pautret ha merc'het ;
En peb penn, ebars er c'hreiz, ha var ar bord neuze,
E voa couchet an dud geiz an eil var eguille.

Anfin, an oll a grie : aoüalc'h omp evellen ;
En han' Doue na lezit bremâ den da antren ;
Ouspen cant e momp amâ, hep gallout remui :
Hon trëmenit ta buan vit dont d'hor soulagi.

Querqent ar vag a bella euz a zouar Moëlan,
Mes gant peb precaution ha calz demens a boan ;
Grêt voe dezi trei a beun ;... mes ar mor furorus
A antreas dre eno var an dud maleurus.

Leun a spont hac egaret, en em doljont racial
Evel tud disesperet avanden er pen all ;
Mes gant ar bouez hac ar stronç... ô Doue ! pez horror !
Ar vag a voe confontet racial e fouç ar mor.

Doùe a visericord ! ô Tad carantezus !
Sellit a gompasion ous an dud maleurus...
E maint aze ouspen cant en goelet ar mor don
O va Zalver adorabl ! pardon ! pardon ! pardon !

Déut... diredit, Bretonet, en plag eus ar maleur ;
Sellit gant pebes courach ha gant qen bras ardeur
E teu an oll da essa diffram ous ar maro
An dud maleurus rentet en eur stat qen garo !

Ar merdaidy a saille ebars en o bagou ;
Darn all a furche er mor armet a berchennou ;
Mes allas ! ô va Doue ! daoust d'o bolontez vad,
Hac o c'hourach dreist muzur, collet voe ar vogad.

Pebes spont e voa guelet eno ar mor o vervi,
Gant ouspen cant maleurus o vonet da veuzi !...
An eil crog en eguile a ruille e fouç ar mor....
O crial : sicour ! sicour !.. O Doue ! pez horror !

Cri e vije ar galon, ha cri ma na vouelje,
O clévet ur bobl immanç, test eur ar maleur-se,
O crial, o teplori, leun eus a zizesper,
En defot n'ellant deuet da recours an dud qer.

Mes admiromp, Christenien, ar gourach magnifig
Eus ar meliner yaouanç Emmanuel Coantig
O plongi e fouç ar mor, hep câs eus e vue,
Evit dont da sauvelat an dud paour a veuze.

Qerqent m'en dije tennet eure a fouç ar mor,
E saille c'hoas a nevez gant ar brassa ardor :
An oll a voa estonet o velet e gourach ;
Mes daoust d'e oll volontez, n'ellas mui davantach.

Bet en devens ar boneur, a drugarez Doue,
Da denna deus fouç ar mor ha renta d'ar vue

Tost da ugent maleurus a voa prest da veuzi ;
Mes an uerz a vanq dezan na elle ober mui.

Selaouit c'hoas, Bretonet, henvel tud generus,
Pere en em exposas en ur c'has qen euzus ;
Ra vezo o hanoyou gravet en hor c'halon,
Ha doue da scuill Varne e venediction.

Hanvomp Mathurin ar C'hlanch gant enor christenien,
Ha Yan Favennec ive, o daou melinerien ;
Pêr Talyarn, labourer, Colin a Donalam,
Pini'n deus bet ar boneur da sovetât e vam.

C'hoas e hanvimp gant respet dre bêvar c'horn ar vro
An daou batron courajus d'an autrou Kersalo ;
Martial hac ar Marin squer d'an oll Gristenien,
An Autrou Bras, brigadier demeus a Bont-Aven.

Bez'e zeus c'hoas a verit mantion enorabl ;
Mes dont d'o henvel amâ certen n'on qet capabl ;
Mes, n'eus forç, bezint assur deus hon anaoudeguez ;
O c'honsianç o-unan zo o dalvoudeguez.

Requetomp digant Doue evito peb boneur,
Ha meulomp, oll o c'hoarach, me ho ped, va breudeur.
Honor ha gloar da james d'an dud generus-se,
Pere a deuas eno d'exposi o bue.

Hanoyou an dud beuzet eus a Barros Moëlan.

Louis Tanguy, da guenta, a drizec vloas oajet,
Andréo deus a divrac'h, Michel Richard c'hoezet,
Martial Bourc'his, pévarzec ; Michel Crez pemzec vla,
Peguen yaouanq, va Doue ! va c'halon ranq ranna.

Cridor Ladoss, voa oajet a c'houec'h-vla-daou-uguent,
A lèz daou vinoric paour e carg eus he c'herent ;
Mari-Cathel ar Maout a zaouzec vloas oajet,
Yan-Mari ar Fleit a voa bars en e zeitecvet.

Mari-Jan ar Fleit, e c'hoar, e doa daou-varnuguent,
Demeet abaoue nao mis, ha douguerez ouспен ;
Mari-Jaquetta Faoglas a zeitec vloa oajet,
Ha Mari-Louis an Torrec voa en he fempzecvet.

Cathel Ladoss voa oajet demeus a ugent vloas ;
Mes evit Cathel Colin a voa plac'h yaouanq c'hoas,
Cetu aze hanoyou an trizec den beuzet,
Demeus a Barros Moëlan : an oll so glac'haret.

Hanoyou an dud beuzet eus a Barros Riec.

Loulsa Droal, e devoa tri bloas varnuguent tre,
Ha Mari-Anna ar Saux daou nebeutoc'h a se.
Mes heo qet hanvet ganeomp c'hoas an oll victimou
Zo e creiz o yaouanqis bet preyzier d'an ancou !

Hanoyou an dud beuzet eus a Barros Clohar-Carnoët.

Yan Strugeon a zaou vloas varnuguent voa oajet,
Mari-Jacqetta Janlin e doa e fempzevet ;
Ha Genovefa Janlin, c'hoar d'homâ diveza,
Na voa qen nebeut oajet nemet a c'hozec vloa.

Mari-Jan ar Piriou, plac'h yaouanq evit fin,
Ha Joseph-Mari ar Maout, ur paour-qès orfelin,
A so ar re diveza a ellan da henvel :
Cetu ugent maleurus oll er mor o vervel.

Bremâ ta pa zint rentet bars en douar santel,
Requetomp a greis calon digant an Eternel,
Ma vezint oll recevet en Pales an Envou,
Da veza recompancet demeus o maleuriou.

Lavaromp oll, Bretonet, eus a greis hor c'halon,
Un *De profundis* bremâ en o intantion.
Doue ra deyo da scuill var o oll familiou
Consolation dener ha d'o c'harg a c'hraçou.

FIN.

CHANSON NEVEZ

QUIMIADOU EUR MARTOLOD A VREIZ

Var ton : *An drouc-hirnes* (le mal du pays). *Cetu ar stik a stok.*

Bretonet me o ped didostet da glevet
Eur himiad truezus, eun adieu trist meurbet
A ra de guervrois quen monet d'ar brezel
Eur martolot yaouanq maguet en Breiz-Izel.

An eis-varnuguent a viz maë me oa en faction
Oar bont ma batimant bars er rad en Toulon
O hortos partia vit mont d'an Itali
Oar ben tri de goude, e cleemp ambarqui.

Me gred a oa tremenet an eur a hanter noz
A ma hamaradet oa et da repos
Netra na drouble neuze ar silanq deus a noz
Met ar mor e vurmuri gant eur voues rust a gros.

Ma daou sorn a oa harpet oar ma c'harabinen
Dindan ma sreid ar mor bras ac an env us dam fen
Heusi ran mignonet pa deuan da gompren
Na ve tre 'n den ac ar maro nemet treus eur planquen.

Pa n'em velis ma hunan oar bont ma batimant
Ep test deus ma glahar, nemet ar firmamant
Me gommances hirvoudi gant glahar ac anquen
Pa deuas da jong din a baros Trabrien.

Ma daoulagat oa troet oar su ar vilagen
Lec'h a ma da guenta guelet ar sclerigen ;
A pa deuis da jonjal em herent ac em bro
Gant an dour deus ar mor n'em vesque ma daëro.

Aboue an devez fatal a meus renquet quittat
A dont da guimiadi deus ma mam a ma sad
Bep nos pa ve cousquet em hunve o goëlan
Ac o jonjal 'n o glac'har nos a de a ouelan.

O devez leun a c'hlahar, a sisesper c'hoëro,
O devez deplorabl a carguet a canvio
O quimiad anqueniüs a glac'harüs meurbet
Me mo jong ahanout queit a vin oar ar bed

Gant ma herent er guer e ma nehamant
Hi ra ma oll chagrin a ma brassa tourmant
Penoz onnonci dê han breman d'ar brezel
Aoun meus d'o lacat gant an nec'h da vervel.

Pa glevont quement se a devont calonad
Goasoc'h vit an devez a renquis o huitat
Ac hi devo courag a oalb vit gallout supporti
Ep ma ranno o halon gant eur c'helo quen cri.

Houi sperejo evurus, o sænt a sænteset
Itrou-Varia-Drue, ma guir vam biniguet
Reit de ners a courag en o affliction
Reit de o hassistanç, confortet o halou.

Pelec'h eo et breman querent a mignonet,
An amzer-se quen douç hac agreabl meurbet
Pelec'h ma et beman an amzer eürus-se
A oan en Trabrien a no foesq bemde.

Niget e pel d'ouzin an amzer quen eürus
A oan sambles guenah camaradet joaüs
Tremenet e vidou marlese vit james
Ar bonheur ac ar joa m'emp tanvet assambles.

Pa sei an nevez amser da gargan adare
Ar guez a vleuo caër ac a selio neve
Pa seui e oar e his ar guenidel er vro
Na nimp muin assambles beb sul d'ar pardonio.

Pa oan en o touez oan joaüs a laouën
Mes breman on mantret ! siouas ! gant an anquen
A ma oll flijadur so bout neur plaç disro
O sonjal gant glahar em herent ac em bro
Houi a velfe breman Yvonie o mignon
O pourmen e hunan oar ar rad en Toulon
O pourmen e unan alies tal a nod
A daëro e zaoulagat a red var e siouchod.

Me ve c'hoas alies aseet oar, eur roc'hel
Ma daoulagat troet evar su Breis-Izel
Mantret gant ar glac'har, a beuet em daëro
O sonjal em herent so er guer en canvo.

O douar a Vreis-Izel, o ma bro biniguet,
Pegouls a sono an eur ma hin c'hoas d'ho kuelel
Pegouls a erruo ar momet ac an de
A seuio da laquet fin dam c'haptivite.

O debes leun a souzter, debes a eurstet
Me so chonjal exout beb heur a beb momet
Doue trugarezus hastet ar momet-se
Ma hin c'hoas da velet ma bro a ma c'hontre.

Tre ma oan o teplori oar bout ma batimant
Ar loar a darsas soduen ebars er firmamant
Neuse me a velas us d'am fen o nigel
Eur guénidel bian evar su Breis-Izel.

O ! prest din me eonic, prest din da sivesquel
Ma ningin enez plaç da bete Breis-Izel,

Da gonsoli ma herent quent vit quitat ar Franç,
A da gas betec eno comsou a esperanç.

Mes allas ! me n'allau quet , veldout treuzi an ær,
Me a reuq chom aman evel eur prisonnier,
Evel a oa guechal an Israëlitet,
Pel amser o hortos an douar prometet.

Martese feus eonic seuiset da sivesquel,
O nigel dreus d'ar mor, o tont deus eur vro bel,
Pleg eta da esquel a so bet pel digor,
A repos eur momad en quichen map Arvor.

Disquen eta eonic eur momet en c'hichen,
Ma scrivin eur lizer da gass da Dabrien ;
A pa meus quet veldout, ar bonheur dont d'ar guer,
Te vo da viana vidon eur messenger.

Querquent evel ma vi digaoet en Breiz-Izel,
Te vo, eonic bian, ma messenger fidel ;
Te rei ma gourhemen er guer pa errui,
Ac a laro dam zud a han d'an Itali.

Grit ma gourc'hemeno d'an tad neuz ma maguet,
Mæs allas ! da mam baour, da hones na ri quet,
Rac boe zon partiel demeus a Vreiz-Izel ;
Eonet da jouissa deus ar gloar eternal.

Lar adieu d'am breudeur a d'am c'hoarezet,
Goude d'ar belec coz a neveys ma badeel,
Na ancoue hini bet demeus ma mignonet
A lar de a zonjan enno en peb momet.

Lar de eonic bian, pedi vidon bepnos,
An Itron Varia patrones ma faros,
Ma teui d'am preservi en creis an dangerio,
A ma rai din ar c'hraç da retorn c'hoas d'am bro.

Mar a teufe dit c'hoas pa vi en Breiz-Izel,
Rancontri eun devez ma mignones fidel
Lar dei a fo guelet Yvonic e mignon,
Hober gard eun neues oar e lest en Toulon.

Assur dezi er sad, dre broposiou touchant,
Meus hopret eviti eur garante ardant,
Lar dei a ha breman ma c'horf d'an Itali
Mæs ma c'halon a vo da virviquen ganti.

Pa zeï a neveys amser te a iel alies,
Da gana, da fredoni, da guichen hi frenes
Perac ne allau me nijel eur vec'h guenoc'h
A moat de saludi betec e zi, veldec'h.

Mæs gra ebars em flaç, a lar dei dre da son
Derc'hel jonch da viquen demeus e guir mignon,
Pec'hini zo allas! pel deus a Vreiz-Izel,
En eur lest oar ar mor foetet gant an avel.

Pa vin en Itali en creïs ar c'hombajo,
Creïs an tan, ar mitraill, a cros ar c'hanonio.
Neuse eo a tevio ar muian da jonch din,
Deus an amzer eurus so nijet pell d'ouzin.

Mar teu din da vont tiet gant eur boulet traitour,
Ac achui ma deio en eur vro estranjour,
Neur gonean d'an douar c'hoas quent evit mervel
Ma daoulagat a droo evar zu Breiz-Izel,

Ma daou lagat a droo evar zu Breiz-Izel,
Da laret d'am c'herent e adieu eternal,
Da laret d'am mignonet an adieu diveza,
A quen ar bonheur d'en em velet bars ar joa.

Mar a velfit eun de neur len ar gazeto,
Ma hano siouas din voar bultin ar maro,
Querent a mignonet c'hui laro gant glac'har,
Graç dean digant Doue da repos bars er gloar.

Quent evit finissa goulomp digant Doue.
Vit ar martolot quez bep sort prosperite
Pedomp a vir galon Roue an armeio,
D'em-preservi en creis quement a dangerio.

Offromp c'hoas on venio da stereden ar mor,
Vit an oll soudardet deus on bro gær Arvor
Goulomp gant confianç pedomp hi gant feryeur.
Da bellat dioute peb goal chanç a goal heur.

Rentomp meulideguez da arme gær ar Franç,
D'hon Prinç quen generus, a leun deus a vaillanç
Pere guita o bro vit mont da gombati,
Evit independanç oll pobl an Itali.

Canomp breman n'eur voues, canomp tout assembles
Ra vezint enoret a meulet da james,
Canomp ta Bretonet, deus fous on c'halon,
Gloar ac enor d'hon arme, viv Napoleon.

Neb a neus composet ar son ma pen da ben
So ganet a maguet en paros Trabien,
A neuz he c'homposet oar an ton di c'hana,
Canet-hi ta, Bretonet, vit n'em divertissa.